

Sturen met en vanuit de samenleving in Zaanstad

Frans Soeterbroek
De Ruimtemaker

www.deruimtemaker.nl

@ruimtemaker

Dialogo met de stad 29 januari 2014

Voeling met de maatschappelijke onderstromen

- Zelf organiseren geld, zorg, energie, wonen,...
- Afkeer van anonieme systemen en instituties
- Soberheid en geluk i.p.v. economie van schulden
- Sociaal/maatschappelijk ondernemerschap

Het dominante verhaal:

“we gaan het zelf doen”

Run op aandelen windmolen Culemborg

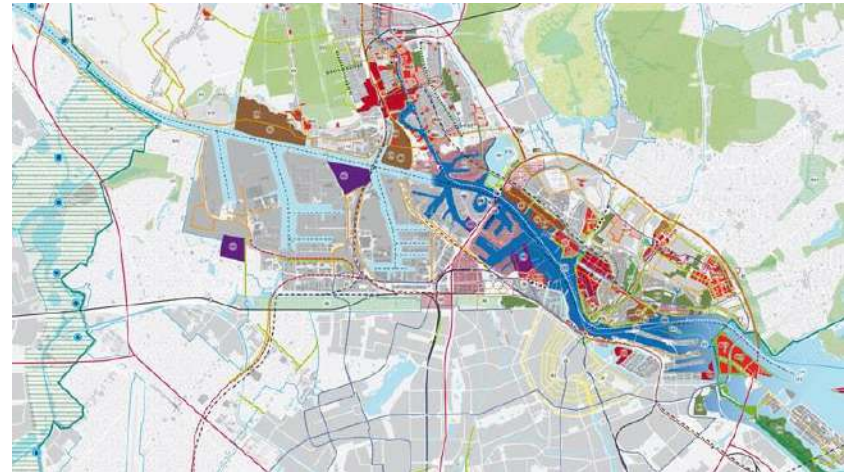
Particulieren hebben zondag via crowdfunding binnen een halve dag 1,3 miljoen euro geïnvesteerd in een windmolen in Culemborg.

Vitale
gemeenschappen
bepalen zelf het
voorzieningsniveau
=> synergie
detailhandel
beleid -
wijkenaanpak

Slow urbanism/ organische gebiedsontwikkeling

- Lokale kracht i.p.v. topdown programmeren
- Vele kleintjes maken een grote
- Tijd zijn werk laten doen
- Experimenteren met tijdelijkheid en combineren functies

Sociaal kapitaal is HET criterium voor succesvolle steden en regio's

- Cement samenleving
- Onmisbare **hulpbron** voor individu
- **Motor** voor vitale economie en bestuur

'making democracy work'
van Robert Putnam (1992)

'vertel mij hoeveel zangkoren er in de regio zijn en ik vertel u hoe goed uw bestuur is'

Dat zet regulerende en regisserende rol van lokale overheid onder druk

WARFFUMERS GAAN AAN DE SLAG MET NIEUW CONCEPT VOOR WONEN, ZORG EN WELZIJN

Meebewegen met de spontane stad i.p.v. 'opgave, opgave, opgave'

- Als antropoloog opsporen hoe stad en mensen zich ontwikkelen
- Speldenprikken om zelfsturende kracht impuls te geven

Samenleving die zelf stuurt dringt door in (taal) overheid

- *doe-democratie*
- *participatiesamenleving*
- *Improviserende overheid*
- *eigen kracht*
- *organische gebiedsontwikkeling*
- *regelvrije zones*
- *stadslabs*
- *spontane stad*
- *communityvorming*
- *sociaal ondernemerschap*
- *wijkonderneming*
- *sociaal aanbesteden*

Maar er is ook druk om klassieke regulerende en sturende rol te versterken

- Incidentenpolitiek en **mediademocratie**
- Achter de voordeur
- Veiligheidsobsessie
- Integriteitsbeleid
- Verfijnen regels en procedures
- Angst voor de **boze en calculerende burger**
- Opgaven, opgaven, opgaven
-

Drie verhaallijnen over veranderende rol overheid

- We bewegen ons **van** klassieke bureaucratie **naar** netwerkoverheid
- Meerdere soorten overheid functioneren **naast elkaar**
- Er zal **altijd spanning** blijven tussen regulerende en loslatende overheid

Hoe zorg je dat je niet in spagaat komt?

- Maatschapp. dialoog zoeken over spelregels (*citizens-charter?*)
- Temmen van het veelkoppige (overheids)monster
- Bescheiden en selectief zijn in beleid en regels
- Dilemma's onderkennen ipv najagen ideaalbeelden

Geen krampachtige tegenstelling overheid en samenleving

- **loslaten** van beheersing maar elkaar vasthouden
- rolverdeling in dialoog vaststellen (**lichte regie**)
- **haasje over**/samenspel rond initiatief samenleving
- **accepteren variëteit** in rollen overheid

Vijf ingangen om te werken aan nieuwe verhouding overheid - samenleving

1. stedelijke programma's in dialoog maken
2. participatie uit het brave hoekje halen
3. gemeente als netwerkorganisatie
4. steun in de rug
5. ruimte voor verschillen

KANTELPUNT

1- Stedelijke programma's in dialoog maken

- **Input samenleving** bij overdracht nieuwe raad
- Collegeprogramma met **speelruimte** om later in dialoog in te vullen
- Aanpassen beleids- en begrotingscyclus
- Durf om **grote lokale issues** door de stad te laten oplossen

2- Initiatieven samenleving niet wegstoppen in een hokje

- Geen 'leuk' participatiehoekje in bestuur en beleid
- Overbruggen kloof tussen harde en zachte processen
- Van inspraak naar co-productie in alle sectoren
- Toegang tot vitale informatie en netwerken

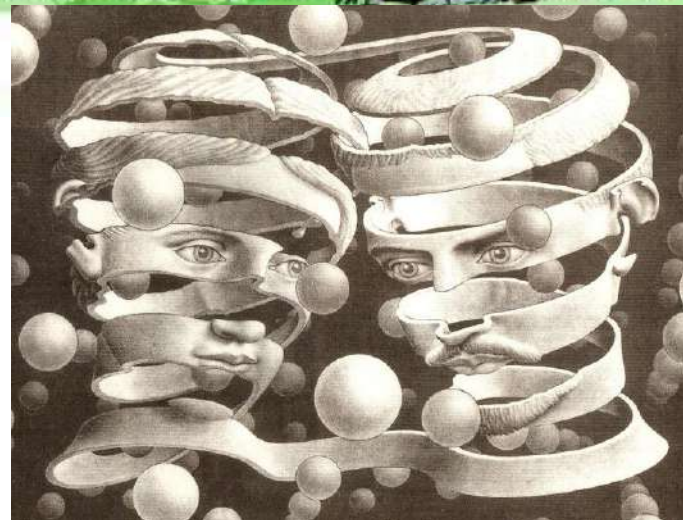
3- Gemeentelijke organisatie komt en blijft in beweging

- **Stadhuis op straat**
- Volwassen dialoog en **confrontatie** i.p.v. paternalisme
- **Ritme van de samenleving** in leidend i.p.v. organisatieloga
- Informatie en netwerken **ruimhartig delen**

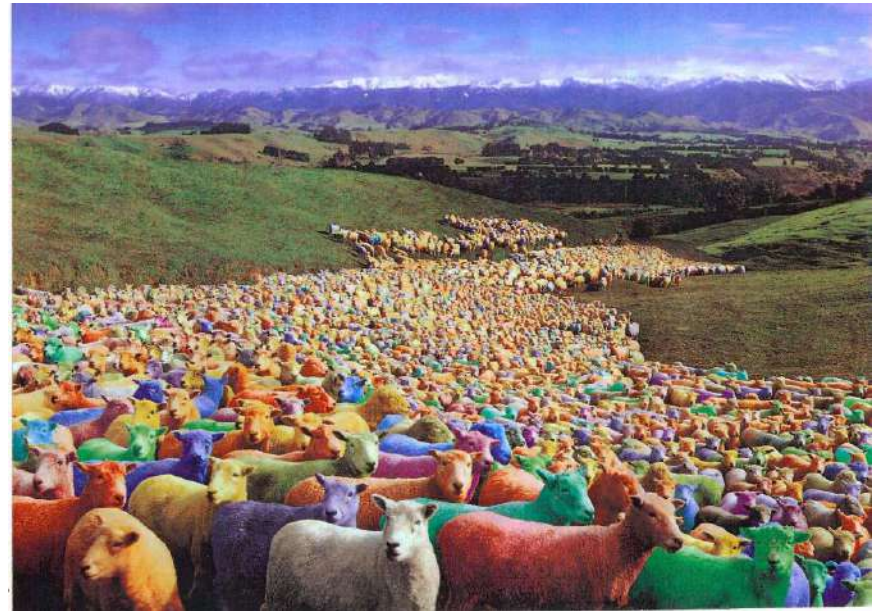
4- Steun in de rug voor initiatiefnemers

- Meedenkloket en
initiatievenmakelaar
i.p.v. hindernisbaan
- Waardeer en gebruik
netwerkfunctie
initiatiefnemers
- Speciale rechten
(‘buurtwet’)
- Voorzichtig met tijdelijk
geld en tijdelijk gebruik

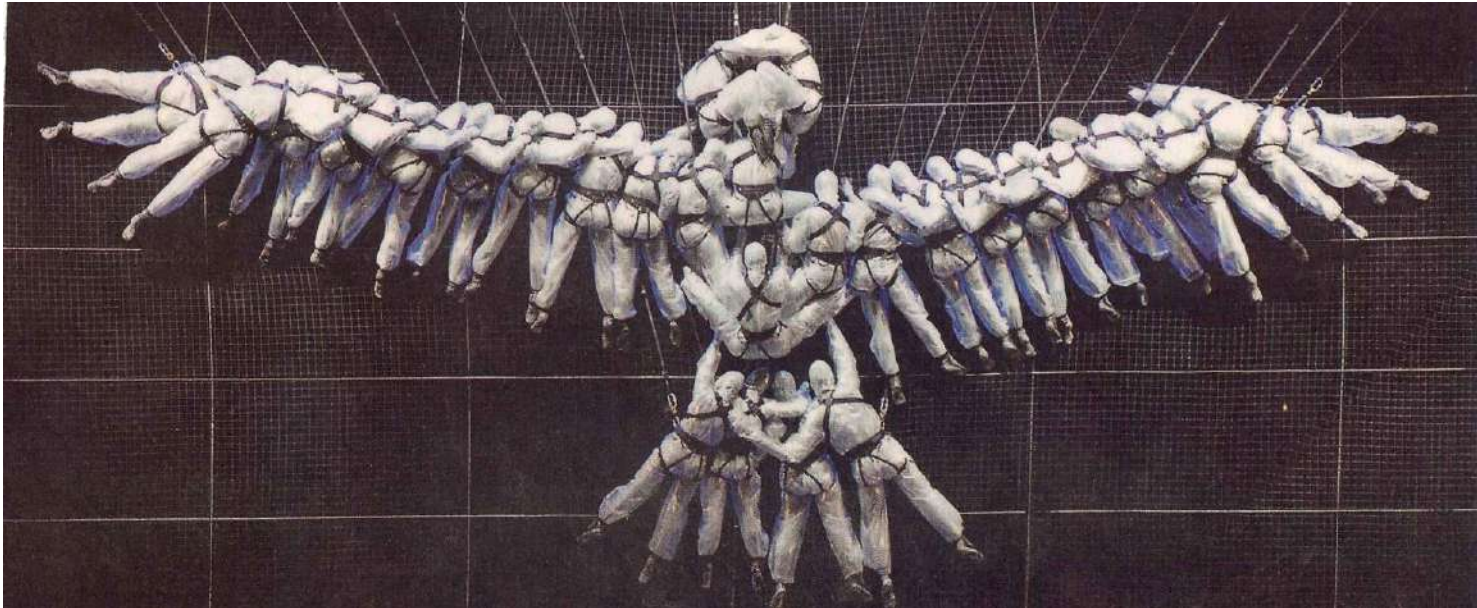
5- Ruimte voor verschillen

- Accepteren dat aanpak **per buurt** kan verschillen
- Initiatieven die niet in beleid passen steunen
- Initiatiefrijke mensen hebben **streepje voor**
- Helpen **verbreden** i.p.v. diskwalificeren 'smalle' initiatieven

Meer erover lezen?

- www.decaleidoscoop.org
- www.deruimtemaker.nl
- @ruimtemaker

Stelling

Het doel van de overheid zou niet moeten zijn om de stad te maken maar om de sociale structuren en de zelforganisatie in de stad te versterken

3 x een stelling

- De gemeente is er alleen nog voor randvoorwaarden en spelregels.
- De gemeente laat los, CLAIM dan ook je ruimte.
- Het bestuur moet de stad aan de mensen laten, en vooral investeren in sociale netwerken.